



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2012. gada 5. jūnijā *

Apelācija — Valsts atbalsts — Atteikšanās no nodokļa parāda — Atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa — Sabiedrības kapitāla palielināšana — Valsts rīcība tirgus ekonomikā informēta privāta ieguldītāja statusā — Kritēriji, kas ļauj nošķirt valsti, kas darbojas kā akcionāre, no valsts, kas īsteno valsts varas prerogatīvas — Atskaites privātā ieguldītāja definīcija — Vienlīdzīgas attieksmes princips — Pierādīšanas pienākums

Lieta C-124/10 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2010. gada 26. februārī iesniedza,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *E. Gippini Fournier*, *B. Stromsky* un *D. Grespan*, pārstāvji, kas norādījuši adresi Luksemburgā,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

ko atbalsta

EBTA Uzraudzības iestāde, ko pārstāv *X. Lewis* un *B. Alterskjær*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies apelācijā,

pārējiem lietas dalībniekiem esot šādiem:

Électricité de France (EDF), Parīze (Francija), ko pārstāv *M. Debroux*, advokāts,

prasītāja pirmajā instancē,

Francijas Republika, ko pārstāv *G. de Bergues* un *J. Gstalter*, pārstāvji,

Iberdrola SA, Bilbao (Spānija), ko pārstāv *J. Ruiz Calzado* un *É. Barbier de La Serre*, advokāti,

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] un M. Safjans [*M. Saffjan*], tiesneši K. Šimans [*K. Schiemann*], E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents), D. Švābi [*D. Šváby*] un M. Bergere [*M. Berger*],

* Tiesvedības valoda – franču.

ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],

sekretāre R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

nemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 12. jūlija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2011. gada 20. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Apelācijas sūdzībā Eiropas Komisija lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2009. gada 15. decembra spriedumu lietā T-156/04 *EDF*/Komisija (Krājums, II-4503. lpp.; turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”), ar kuru tā atcēla Komisijas 2003. gada 16. decembra Lēmuma 2005/145/EK par valsts atbalstiem, ko Francija piešķirusi *EDF* un elektrības un gāzes rūpniecības nozarei (OV 2005, L 49, 9. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”), 3. un 4. pantu.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Francijas Vispārējā nodokļu likuma 38. panta 2. punktā ir noteikts:

“Tirā peļņa ir starpība starp neto aktīviem laikposma, kura rezultāti veido nodokļa bāzi, beigās un sākumā, no kā atņemti uzņēmuma vai tā partneru šajā laikā veiktie ieguldījumi un pieskaitītas summas, ko tie šajā laikā ir noņēmuši no konta. Neto aktīvi ir aktīvu vērtības pārpalikums, kad no tiem atņemti visi pasīvi, kuros ietilpst trešo personu parādi, amortizācija un atļautie izdevumi.”

- 3 1997. gada 10. novembra Likuma Nr. 97-1026 par steidzamiem nodokļu un finanšu pasākumiem (1997. gada 11. novembra *JORF*, 16387. lpp.) 4. panta I un II punktā ir noteikts:

“I Vispārējā elektroenerģijas apgādes tīkla ierīces tiek uzskatītas par esošām *Électricité de France* [(turpmāk tekstā – “*EDF*”)] īpašumā kopš brīža, kad tai tika piešķirtas šī tīkla koncesijas tiesības.

II I [punkta] noteikumu piemērošanai 1997. gada 1. janvārī vispārējā apgādes tīkla koncesijā nodotās mantas ekvivalentā vērtība, kas figurē [*EDF*] bilances pasīvā, tiek ierakstīta postenī “kapitālieguldījumi” un atbrīvota no attiecīgajām revalvācijas atšķirībām.”

Prāvas priekšvēsture

Lietas vispārīgie apstākļi

- 4 *EDF* ražo, pārvada un piegādā elektrību galvenokārt visā Francijas teritorijā. Dibināta ar 1946. gada 8. aprīļa Likumu Nr. 46-628 par elektrības un gāzes industrijas nacionalizāciju (1946. gada 9. aprīļa *JORF*, 2651. lpp.), *EDF* 2002. gadā, kad tika pieņemts lēmums uzsākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru, pilnībā bija valsts īpašumā.
- 5 Likuma Nr. 46-628 36. pantā ir noteikts princips, ka *EDF* tiek nodotas nacionalizētās elektroenerģijas koncesijas. 1958. gadā dažādās valsts piešķirtās elektroenerģijas pārvades koncesijas tika apvienotas vienā koncesijā, sauktā “vispārējais piegādes tīkls” (turpmāk tekstā – “VPT”).

- 6 Piemērojot 1982. gada vispārīgo grāmatvedības plānu, kurā bija ietverti īpaši koncesijām piemērojami grāmatvedības noteikumi, *EDF* no 1987. gada bija jāņem vērā specifiskās grūtības, ar kādām saskaras koncesionāri, kuriem ir pienākums saskaņā ar “sabiedrisko pakalpojumu pastāvības principu” koncesijas beigās atdot koncesijā nodoto mantu labā darba kārtībā.
- 7 Piemērojot minēto vispārīgo grāmatvedības plānu, tika izveidots pašas *EDF* grāmatvedības plāns, kas tika apstiprināts ar 1986. gada 21. decembra starpministriju rīkojumu (1986. gada 30. decembra *JORF*, 15794. lpp.).
- 8 Piemērojot šo pēdējo grāmatvedības plānu, VPT tika ierakstīts *EDF* bilances aktīvu postenī “Koncesijā nodotās nozares pamatlīdzekļi mantas izteiksmē”, un no 1987. līdz 1996. gadam tika izveidoti speciāli uzkrājumi koncesijā nodoto pamatlīdzekļu atjaunošanai, kas bija domāti, lai ļautu koncesionāram koncesijas beigās atdot šo mantu koncedentam nevainojamā kārtībā.
- 9 *EDF* atjaunošanai veltītie izdevumi bilancē tika ierakstīti postenī ar nosaukumu “Koncesijā nodotās mantas ekvivalentā vērtība”. Šis postenis, saukts arī “Koncedenta tiesības”, ietvēra *EDF* ar nomainītās mantas atdošanu bez atlīdzības koncesijas beigās saistītu parādu Francijas valstij.
- 10 1994. gadā Francijas Revīzijas palāta VPT īpašumtiesisko statusu un tādējādi minēto grāmatvedības plānu atzina par prettiesisku. Francijas valsts tāpēc nolēma veikt VPT īpašumtiesiskā statusa noskaidrošanu, kā arī *EDF* bilances pārstrukturēšanu.
- 11 1997. gada 8. aprīlī parakstītajā uzņēmuma līgumā “Valsts un *EDF* 1997–2000” tika paredzēts uzņēmuma grāmatvedības un tā finansiālo attiecību ar valsti regulējums Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 19. decembra Direktīvā 96/92/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV 1997, L 27, 20. lpp.) plānotās elektroenerģijas tirgus atvēršanas aspektā. Šādā nolūkā tika pieņemts Likums Nr. 97-1026.
- 12 Pirms šī likuma pieņemšanas *EDF* bilance izskatījās šādi:
 - aktīvu daļā bija postenis ar nosaukumu “Koncesijā nodotās nozares pamatlīdzekļi mantas izteiksmē” 285,7 miljardu Francijas franku (FRF) apmērā, no kuriem aptuveni 90 miljardi attiecās uz VPT;
 - pasīvu daļā bija postenis ar nosaukumu “Uzkrājumi”, no kuriem aptuveni FRF 38,5 miljardi attiecās uz VPT, kā arī postenis “Koncesijā nodotās mantas ekvivalentā vērtība”, kurā bija reģistrētas veiktās atjaunošanas izmaksas. Šajā postenī bija FRF 145,2 miljardi, no kuriem 18,3 miljardi attiecās uz VPT.
- 13 Piemērojot Likuma Nr. 97-1026 4. pantu, 1997. gada 22. decembrī ar ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministra, budžeta valsts sekretāra un rūpniecības valsts sekretāra vēstuli, it īpaši tās 1. pielikumu, *EDF* tika paziņots par *EDF* bilances augšdaļas pārstrukturizāciju. Šis pārstrukturizācijas nodokļu tiesiskās sekas bija aprakstītas šīs vēstules 3. pielikumā. Pārsūdzētā sprieduma 34. punktā Vispārējā tiesa minētajā pārstrukturizācijā veiktās darbības rezumēja šādi:
 - pirmkārt, VPT manta, FRF 90,325 miljardi, tika pārgrupēta pie “pašu kapitāla” un tādējādi zaudēja nosaukumu “koncesijā nodotā manta”;
 - otrkārt, neizmantojie uzkrājumi VPT atjaunošanai FRF 38,521 miljarda apmērā tika ierakstīti grāmatvedības uzskaitē kā nesadalītā peļņa, tos neatzīmējot peļņas un zaudējumu kontā, un FRF 20,225 miljardi tika pārgrupēti attiecībā uz jaunajiem zaudējumiem, tādējādi likvidējot šo kontu, bet atlikums FRF 18,296 miljardi tika ieskaitīts rezervē. Kaut gan šie pārgrupējumi netika ierakstīti rezultātu kontā, tie tika ņemti vērā, aprēķinot nodokļa bāzi, kura, piemērojot Vispārējā nodokļu likuma 38. panta 2. punktu, aplikama ar nodokli 41,66 % apmērā;

— treškārt, “koncedenta tiesības” tika tieši ietvertas kapitālieguldījumu postenī FRF 14,119 miljardu apmērā (no kopējās summas FRF 18,345 miljardi), tās neierakstot rezultātu kontā, bet atlikumu ierakstot dažādos revalvācijas kontos.

Administratīvais process un apstrīdētais lēmums

14 2001. gada 10. jūlija un 27. novembra vēstulēs Komisija aicināja Francijas iestādes tai iesniegt informāciju par dažiem pasākumiem attiecībā uz *EDF*, kuri varēja ietvert valsts atbalsta elementus.

15 Vēlāk Komisija un Francijas iestādes veica saraksti, kurā bija arī Francijas iestāžu Komisijai adresētā 2002. gada 9. aprīļa vēstule, kurai bija pievienots dokuments bez datuma, kuru bija izdevis Ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministrijas Nodokļu ģenerāldirektorāts un kurā it īpaši bija norādīts:

“Koncedenta tiesības saistībā ar VPT ir nepamatots parāds, kas iekļaušanas kapitālā dēļ ir nelikumīgi atbrīvots no nodokļa.

Šie uzkrājumi tikuši iekļauti kapitālā, neietekmējot nodokļus, jo uz VPT neattiecas koncesiju nodokļu un grāmatvedības režīms. Tā kā VPT ietilpst tikai pašu kapitāls, *EDF* nebija nekāda pienākuma atdot šo kapitālu, tāpēc attiecīgās postenī “Koncedenta tiesības” ietvertās summas bija nevis faktiski pasīvi, bet gan no nodokļa neatbrīvots uzkrājums. Šādos apstākļos šis uzkrājums pirms tā ietveršanas kapitālā no uzņēmuma pasīviem, kur nebija tā vieta, bija jāpārskaita uz neto situācijas kontu, bet tas radītu pozitīvas izmaiņas neto aktīvos, kas ir apliekami ar nodokli saskaņā ar jau minētā 38. panta [2. punktu].

Šādi iegūto nodokļu atvieglojumu iespējams novērtēt [FRF] 5,88 [miljardu] (14,119 x 41,66 %) apmērā [kas saskaņā ar Komisijas veikto konvertāciju atbilstoši FRF/EUR valūtas kursam 1997. gada 22. decembrī bija EUR 888,89 miljoni].”

16 2002. gada 16. oktobra vēstulē, kura publicēta 2002. gada 16. oktobra *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* (OV C 280, 8. lpp.), Komisija Francijas iestādēm paziņoja trīs saistītus lēmumus par *EDF*. Komisija it īpaši saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu pieņēma lēmumu uzsākt oficiālu izmeklēšanas procedūru par priekšrocībām, kas izrietēja no tā, ka *EDF* nesamaksāja uzņēmumu ienākuma nodokli par no nodokļiem atbrīvoto uzkrājumu VPT atjaunošanai daļu.

17 Vēlāk starp Francijas iestādēm un Komisiju atkal norisinājās sarakste; tajā bija Francijas iestāžu Komisijai adresētā 2002. gada 9. decembra vēstule, kurā ir norādīts:

“2. 1997. gada grāmatvedības reformu var analizēt kā papildu kapitālieguldījumu, kura summa ir vienāda ar daļējo atbrīvojumu no nodokļa, kura mērķis arī bija labot nepietiekamo kapitalizāciju.

[..]

VPT koncedenta tiesības pirms 1997. gada īpašās situācijas dēļ, ko radīja tas, ka valsts attiecībās ar *EDF* vienlaikus bija gan koncedents, gan īpašnieks, jau tika uzskatītas gandrīz par pašu kapitālu. Šādos apstākļos netieši bija skaidrs, ka koncedenta tiesības nebija reāls un piedzenams *EDF* parāds valstij.

Tāpēc bilances pārstrukturēšanas brīdī 1997. gadā, kurā piedalījās ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministrs un budžeta un rūpniecības valsts sekretāri, *EDF* un valsts vēlējās šo gandrīz pašu kapitālu ietvert kapitālā, neiekasējot uzņēmumu ienākuma nodokli.

Tādā garā tika nolemts, ka visefektīvākais un neitrālākais variants valsts varas iestādēm bija tieši koncedenta tiesības iekļaut pašu kapitālā visas summas apmērā, nevis veikt šādas darbības:

— ieskaitīt kapitālā neto summu pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa;

- lūgt *EDF* samaksāt attiecīgo uzņēmumu ienākuma nodokli par neto aktīvu izmaiņām;
- veikt papildu kapitālieguldījumu samaksātās nodokļa summas apmērā.

Šāds papildieguldījums bija pamatots ar *EDF* 1997. gadā sniegtajām peļņas prognozēm, kas turklāt nākamajos gados piepildījās. Līdzīgos apstākļos privāts ieguldītājs tirgus ekonomikā būtu veicis šādu kapitālieguldījumu.

Turklāt var tikt atgādināts, ka VPT atjaunošanai paredzēto uzkrājumu grāmatvedības sakārtošana tika veikta [...], arī lai izveidotu bilances struktūru, kas vairāk atbilst līdzīgu industriālo nozaru uzņēmumiem.”

18 2003. gada 16. decembrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.

19 Šī lēmuma 3. pantā ir noteikts:

“*EDF* uzņēmumu ienākuma nodokļa nemaksāšana 1997. gadā par no nodokļiem atbrīvotu uzkrājumu VPT atjaunošanai daļu, kas atbilst koncedenta tiesībām [FRF] 14,119 miljardu apmērā, kuri pārgrupēti kapitālieguldījumos, ir ar kopējo tirgu nesaderīgs valsts atbalsts.

Ar uzņēmumu ienākuma nodokļa nemaksāšanu saistītā atbalsta daļa ir EUR 888,89 miljoni.”

20 Apstrīdētā lēmuma 4. pantā it īpaši ir noteikts:

“Francija veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai no *EDF* atgūtu atbalstu, kas minēts 3. pantā un jau nelikumīgi nodots tās rīcībā.”

21 Par atbrīvojumu no nodokļa, kuru *EDF* esot saņēmusi 1997. gadā, Komisija šī paša lēmuma motīvu daļā uzskatīja, ka:

“(88)

Ekonomikas ministra vēstule, kurā izklāstītas *EDF* bilances pārstrukturēšanas nodokļu sekas, liecina, ka neizmantotajiem uzkrājumiem VPT atjaunošanai Francijas iestādes bija uzlikušas uzņēmumu ienākuma nodokli ar 1997. gadā piemērojamo procentu likmi 41,66 %.

(89) Savukārt saskaņā ar Likuma Nr. 97-1026 [...] 4. pantu daļa šo uzkrājumu – koncedenta tiesības, kas atbilst jau veiktajām atjaunošanas operācijām, – FRF 14,119 miljardu apmērā tika pārcelta uz kapitālieguldījumiem, to neapliekot ar uzņēmumu ienākuma nodokli. [...] Komisijai nosūtītajā Nodokļu ģenerāldirekcijas 2002. gada 9. aprīļa komentārā Francijas iestādes [...] konstatē, ka “[*EDF* 1997. gadā] šādi iegūto nodokļu atvieglojumu iespējams novērtēt [FRF] 5,88 miljardu (14,119 x 41,66 %) apmērā”, proti, EUR 888,89 miljonu apmērā [...].

[..]

(91) Komisija uzskata, ka koncedenta tiesības bija jāapliek ar nodokli tajā pašā laikā un ar tādu pašu procentu likmi kā pārējie grāmatvedības uzkrājumi, kas izveidoti ar nodokļu atvieglojumiem. Tas nozīmē, ka koncedenta tiesības FRF 14,119 miljardu apmērā bija jāpieskaita neizlietotajiem uzkrājumiem FRF 38,5 miljardu apmērā, lai tos apliktu ar nodokli 41,66 % likmes apmērā, ko Francijas iestādes piemēro *EDF* bilances pārstrukturēšanai. Nemaksājot visu uzņēmumu ienākuma nodokli, kas bija jāmaksā bilances pārstrukturizācijas laikā, *EDF* iekonomēja EUR 888,89 miljonus.

[..]

- (95) Francijas iestādes turklāt apgalvo, ka 1997. gada grāmatvedības uzskaites reforma ir līdzvērtīga papildu kapitālieguldījumam par summu, kas vienāda ar daļēju atbrīvojumu no nodokļa. Tādējādi tie esot ieguldījumi, nevis atbalsts. [..]
- (96) Komisija šos argumentus var tikai noraidīt, atgādinot, ka privātā ieguldītāja princips var darboties vienīgi saimnieciskās darbības īstenošanā, nevis regulēšanas pilnvaru īstenošanā. Valsts iestāde nevar izmantot argumentu par iespējamu ekonomisko peļņu, ko tā varētu iegūt kā uzņēmuma īpašniece, lai attaisnotu atbalstu, ko tā ir piešķirusi pēc savas gribas, izmantojot prerogatīvas, kas tai ir attiecībā pret šo pašu uzņēmumu kā nodokļu administrācijai.
- (97) Tiešām, lai gan dalībvalsts papildus valsts varas funkciju veikšanai var darboties kā akcionāre, tā nevar jaukt valsts funkcijas valsts varas īstenošanā ar valsts kā akcionāres funkcijām. Atļaujot dalībvalstīm izmantot valsts varas prerogatīvas, veicot investīcijas uzņēmumos, kas darbojas konkurencei atvērto tirgos, tiktu liegta Kopienas valsts atbalsta noteikumu lietderīgā iedarbība. Turklāt, lai gan Līgums saskaņā ar tā 295. pantu ir neitrāls attiecībā uz kapitāla īpašumu, valsts uzņēmumi ir jāpakļauj tādiem pašiem noteikumiem kā privāti uzņēmumi. Tomēr vienāda attieksme pret valsts un privātiem uzņēmumiem vairs nepastāvētu, ja valsts savas valsts varas prerogatīvas izmantotu to uzņēmumu labā, kuros tā ir akcionāre.”

22 Pārsūdzētā sprieduma 51. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka, ieskaitot procentus, kas aprēķināti saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 4. pantu, kopējā summa, ko *EDF* tika lūgts atlīdzināt, bija EUR 1,217 miljardi un ka *EDF* ir atlīdzinājusi šo summu Francijas valstij.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 23 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2004. gada 27. aprīlī, *EDF* cēla prasību atcelt apstrīdētā lēmuma 3. un 4. pantu.
- 24 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2004. gada 17. augustā, Francijas Republika lūdza atļauju iestāties tiesvedībā *EDF* prasījumu atbalstam. Ar 2004. gada 20. septembra rīkojumu Vispārējās tiesas trešās palātas priekšsēdētājs atļāva šo iestāšanos lietā.
- 25 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā reģistrēts 2008. gada 3. martā, *Iberdrola SA* (turpmāk tekstā – “*Iberdrola*”) lūdza atļauju iestāties šajā tiesvedībā Komisijas prasījumu atbalstam. Tā kā minētais pieteikums par iestāšanos lietā tika iesniegts pēc Vispārējās tiesas Reglamenta 115. panta 1. punktā paredzētā sešu nedēļu termiņa beigām, ar 2008. gada 5. jūnija rīkojumu *Iberdrola* tika atļauts sniegt apsvērumus mutvārdu procesā Komisijas prasījumu atbalstam.
- 26 Prasības pamatojumā *EDF* izvirzīja trīs galvenos pamatus un divus pakārtotus pamatus.
- 27 Vispārējā tiesa pārbaudīja tikai pirmo galveno pamatu un otrā galvenā pamata pirmās trīs daļas. Pārsūdzētajā spriedumā tā noraidīja pirmo pamatu, kā arī otrā pamata pirmās divas daļas. Savukārt Vispārējā tiesa apmierināja otrā pamata trešo daļu un tādējādi atcēla apstrīdētā lēmuma 3. un 4. pantu.
- 28 Prasības otrā pamata trešajā daļā *EDF* apgalvoja, ka apstrīdētie pasākumi bija jā kvalificē kā kapitālieguldījumi un jā analizē vispārīgi valsts un *EDF* finansiālo attiecību noskaidrošanas aspektā. Īstenojot šos pasākumus, valsts esot rīkojusies kā informēts privāts ieguldītājs tirgus ekonomikā, kas Komisijai esot bijis jā pārbauda, piemērojot privātā ieguldītāja kritēriju.
- 29 Francijas Republika iestājās lietā *EDF* prasījumu atbalstam, it īpaši attiecībā uz minēto trešo daļu. *Iberdrola* iestājās lietā Komisijas prasījumu atbalstam attiecībā uz šo pašu daļu.

- 30 Pārsūdzētā sprieduma 233.–237. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, lai varētu noteikt, vai Francijas valsts iesaistīšanās *EDF* kapitālā ir jāizvērtē privātā ieguldītāja kritērija aspektā, ir jānoskaidro, vai minētā iesaistīšanās, ņemot vērā tās raksturu un priekšmetu, kā arī izvirzīto mērķi, ir ieguldījums, kādu varētu veikt privāts ieguldītājs, un tātad valsts kā ekonomisks uzņēmējs to ir veikusi tāpat kā privāts ieguldītājs, vai arī tā ir jāuzskata par valsts intervenci valsts varas nesējas statusā, tādējādi izslēdzot minētā kritērija piemērošanu. It īpaši Vispārējā tiesa uzskatīja, ka pasākums nav jāpārbauda tikai atkarībā no tā formas un ar to vien, ka valsts iesaistīšanās tiek veikta, izdodot likumu, nepietiek, lai tiktu noraidīta iespēja, ka valsts dalībai uzņēmuma kapitālā ir ekonomisks mērķis, kāds varētu būt arī privātam ieguldītājam.
- 31 Šī sprieduma 240.–242. punktā Vispārējā tiesa atgādināja, ka “koncedenta tiesības” tika tieši ietvertas kapitālieguldījumu postenī FRF 14,119 miljardu apmērā, to neierakstot rezultātu kontā. Tā uzsvēra, ka Komisija par valsts atbalstu bija uzskatījusi tikai “koncedenta tiesību” neaplikšanu ar nodokli pirms kapitālieguldījuma veikšanas, jo visi lietas dalībnieki piekrita, ka par summu FRF 14,119 miljardu apmērā pirms tās ierakstīšanas postenī “Kapitālieguldījumi” bija jāsamaksā nodoklis.
- 32 Minētā sprieduma 243.–245. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka apstrīdētais pasākums, kura mērķis bija pārstrukturēt *EDF* bilanci un palielināt tās pašu resursus, pats par sevi bija nevis nodokļu rakstura tiesību norma, bet gan grāmatvedības tiesību norma, kurai ir ietekme uz nodokļiem. Tomēr tā konstatēja, ka Komisija bija pārbaudījusi tikai minētā pasākuma ietekmi uz nodokļiem un precizējusi, ka, ievērojot identificētā labuma nodokļu tiesisko raksturu, tai nebija jāņem vērā ne veikta kapitāla palielināšana, ne privātā ieguldītāja kritērijs, jo tāda atteikšanās no nodokļa parāda kā šajā lietā apstrīdētā izrietēja no valsts varas prerogatīvu īstenošanas.
- 33 Šī paša sprieduma 247.–250. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, ņemot vērā ar apstrīdēto pasākumu veikto *EDF* rekapitalizācijas mērķi, tikai apstrīdētā parāda nodokļu raksturs neļāva Komisijai atteikties no privātā ieguldītāja kritērija piemērošanas. Tā uzskatīja, ka Komisijai bija pienākums pārbaudīt attiecīgā ieguldījuma ekonomisko jēgu, novērtējot, vai privāts ieguldītājs tādos pašos apstākļos būtu veicis līdzīgas summas ieguldījumu *EDF*. Šāds pienākums Komisijai faktiski pastāvēt neatkarīgi no tā, kādā veidā valsts kapitālu ir ieguldījis.
- 34 Pārsūdzētā sprieduma 251. un 252. punktā Vispārējā tiesa precizēja, ka nebūtu izslēdzams, ka veids, kādā attiecīgais ieguldījums ir veikts, var radīt atšķirības kapitāla savākšanas izmaksu un kapitāla nestās peļņas aspektā, kas varētu likt domāt, ka privāts ieguldītājs līdzīgos apstākļos šādu ieguldījumu nebūtu veicis. Tomēr, lai to secinātu, vispirms ir jāveic ekonomiska analīze, piemērojot privātā ieguldītāja kritēriju. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šāda analīze bija pamatota, jo, pirmkārt, kapitāla palielināšana var izrietēt no parāda, ko uzņēmums ir parādā privātam akcionāram, ieguldīšanas un, otrkārt, likuma izmantošanu šajā nolūkā varēja uzskatīt par obligātām sekām tam, ka paši noteikumi par *EDF* kapitālu bija noteikti likumā.
- 35 Tāpēc minētā sprieduma 253. punktā Vispārējā tiesa secināja, ka, ievērojot vajadzību apstrīdēto pasākumu izvērtēt tā apstākļos, Komisija nevarēja pārbaudīt tikai ietekmi nodokļu ziņā, bet tai vienlaikus bija jāpārbauda, vai bija pamatoti argumenti, ka atteikšanos no nodokļu parāda, pārstrukturējot *EDF* bilanci un palielinot kapitālu, var uzskatīt par darījumu, kas atbilst privātā ieguldītāja kritērijam.
- 36 Turpinājumā Vispārējā tiesa minētā sprieduma 254.–259. punktā noraidīja Komisijas argumentu, ka privātā ieguldītāja kritērijs nevarēja tikt piemērots, jo Francijas valsts šajā lietā bija izmantojusi savas valsts varas prerogatīvas, izmantojot likumu, lai atteiktos no parāda. Šajā ziņā tā konstatēja, ka šajā lietā nevarēja runāt par valsts pienākumiem valsts varas īstenošanas statusā un nebija jānovērtē zināmas izmaksas, kas valstij izrietēja no tās valsts varas pienākumiem.

- 37 Šī paša sprieduma 260.–263. punktā Vispārējā tiesa noraidīja Komisijas argumentu, ka privātā ieguldītāja kritērijs nevar tikt piemērots nodokļu parāda pārvēršanai kapitālā, jo uzņēmums nekad nevarētu būt parādā privātam ieguldītājam šādu parādu, bet tikai civiltiesību vai komerciesību parādu. Saskaņā ar Vispārējās tiesas viedokli privātā ieguldītāja kritērija mērķis tieši ir pārbaudīt, vai, lai gan valstij ir tādi līdzekļi, kādu nav privātam ieguldītājam, šis pēdējais tādos pašos apstākļos būtu pieņēmis lēmumu veikt līdzīgu ieguldījumu. Tāpēc kapitālā pārvērstā parāda raksturam un tam, ka privātam ieguldītājam neviens nevar būt parādā nodokļu parādu, neesot nozīmes.
- 38 Pārsūdzētā sprieduma 264.–277. punktā Vispārējā tiesa noraidīja Komisijas argumentu, ka privātam ieguldītājam līdzīgā situācijā būtu bijis jāmaksā nodoklis, bet tas tāpēc tam noteikti radītu lielākas izmaksas, jo, lai piešķirtu EUR 100, tādām ieguldītājam reāli būtu bijuši nepieciešami EUR 141,66.
- 39 Šajā ziņā, pirmkārt, Vispārējā tiesa norādīja, ka *EDF* un Francijas Republika ir apgalvojušas un Komisija pati šī sprieduma 16. punktā minētā lēmuma uzsākt oficiālu izmeklēšanas procedūru 51. punktā ir uzskatījusi, ka saskaņā ar Francijas tiesībām ar parāda, ko uzņēmuma akcionāram ir parādā uzņēmums, inkorporēšanu veiktas kapitāla palielināšanas radītās neto aktīvu izmaiņas netiek ņemtas vērā uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķinā un ka tādējādi šī parāda pārvēršana kapitālā nenozīmē, ka šī parāda summa būtu apliekama ar nodokli.
- 40 Otrkārt, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijas arguments bija pretrunā tam, ko tā kā priekšrocību bija definējusi apstrīdētajā lēmumā, jo šis arguments lika pārbaudīt kopējās izmaksas, kas rastos privātam ieguldītājam, lai ieguldītu FRF 14,119 miljardus, kaut gan koncedenta tiesību pārgrupēšanu šīs summas apmērā Komisija par atbalstu neuzskatīja.
- 41 Treškārt, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijas arguments nebija konsekvents, jo tā atzina, ka tā būtu pārbaudījusi papildu kapitālieguldījumu FRF 5,88 miljardu apmērā, – summu, ko Vispārējā tiesa kļūdaini norādīja kā FRF 5,6 miljardus, – ja *EDF* iepriekš būtu šo summu samaksājusi nodokļos un vēlāk Francijas Republika tai šo pašu summu būtu atdevusi atpakaļ, jo tādā gadījumā un tikai tādā gadījumā valsts un privāta ieguldītāja attiecīgās izmaksas būtu iespējams salīdzināt. Taču Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tādā gadījumā izmaksas attiecīgajai valstij faktiski būtu tādas pašas un *EDF* saņemtā summa būtu tāda pati kā tā, ko tā saņēma apstrīdētā pasākuma rezultātā.
- 42 Ceturtkārt, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, pieņemot, ka privātam ieguldītājam tiešām būtu jāmaksā nodoklis, tam ar parāda inkorporāciju veikta kapitālieguldījuma izmaksas būtu bijušas FRF 5,88 miljardi, kas tāpēc ir tāda pati summa kā tā, ko šajā lietā ir samaksājusi Francijas valsts. Turklāt tikai privātā ieguldītāja kritērija piemērošana būtu ļāvusi pārbaudīt un eventuāli konstatēt iespējamās izmaksu atšķirības.
- 43 Piektkārt, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, pat ja rekapitalizācijas izmaksas, kas šajā gadījumā bija FRF 14,119 miljardi, Francijas valstij būtu bijušas vienādas ar nulli, bet privātam ieguldītājam – FRF 5,88 miljardi, šī izmaksu starpība neliegtu piemērot privātā ieguldītāja kritēriju.
- 44 Pārsūdzētā sprieduma 283. punktā Vispārējā tiesa noraidīja Komisijas argumentu, ka privātā ieguldītāja kritērija piemērošanas pieļaušana varētu novest pie tā, ka tiktu atļauti visi dalībvalstu noteiktie nodokļu atbrīvojumi. Šajā ziņā Vispārējā tiesa, pirmkārt, atgādināja, ka šeit runa nav par vienkāršu uzņēmumam piešķirtu nodokļa atbrīvojumu, bet gan par atteikšanos no nodokļa parāda, palielinot kapitālu tādā uzņēmumā, kura vienīgais akcionārs ir valsts, un, otrkārt, uzskatīja, ka nevar iepriekš lemt par šī kritērija piemērošanas rezultātu, bez kā tas nebūtu derīgs.

Tiesvedība Tiesā

- 45 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 29. jūlijā, EBTA Uzraudzības iestāde lūdza atļauju iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam.

46 Ar 2010. gada 2. septembra rīkojumu Tiesas priekšsēdētājs tai atļāva iestāties lietā.

Lietas dalībnieku prasījumi

47 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

- atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl Vispārējā tiesa ar to ir atcēlusi apstrīdētā lēmuma 3. un 4. pantu un piespriedusi Komisijai segt savus, kā arī atlīdzināt *EDF* tiesāšanās izdevumus;
- noraidīt *EDF* pirmajā tiesu instancē celtā otrā pamata trešo daļu;
- nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai atkārtotai izskatīšanai, un
- atlikt jautājuma par tiesāšanās izdevumu atlīdzību izlemšanu.

48 EBTA Uzraudzības iestādes prasījumi Tiesai ir šādi:

- apmierināt apelācijas sūdzību un atcelt pārsūdzēto spriedumu, un
- nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

49 *Iberdrola* prasījumi Tiesai ir šādi:

- apmierināt apelācijas sūdzību un atcelt pārsūdzēto spriedumu;
- noraidīt *EDF* otrā pamata trešo daļu;
- nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, un
- piespriet *EDF* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ieskaitot tos, kas radušies *Iberdrola*.

50 *EDF* un Francijas Republikas prasījumi Tiesai ir šādi:

- apelācijas sūdzību noraidīt, un
- piespriet Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

51 Apelācijas sūdzības pamatojumā Komisija izvirza divus pamatus – pirmo par faktu sagrozīšanu un otro par kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot EKL 87. pantu, precīzāk nosakot tirgus ekonomikā informēta privātā ieguldītāja kritērija piemērojamību un saturu.

52 Vispirms ir jāizskata otrais pamats.

Par otro pamatu – kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot EKL 87. pantu

53 Otrais pamats ir iedalāms četrās daļās, kas ir izskatāmas kopā.

Lietas dalībnieku argumenti

- 54 Otrā pamata pirmajā daļā Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa, pamatojoties uz Francijas valsts izvirzīto mērķi, lai noteiktu, vai tā rīkojās kā akcionāre vai kā valsts varas nesēja, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. EKL 87. panta 1. punktā neesot veikta nošķiršana atkarībā no valsts iesaistīšanās mērķa.
- 55 Komisija apgalvo, ka kritērijs, kas ir pamatots ar minētās dalībvalsts nodomu, neļauj nošķirt, kad valsts iesaistīšanās notiek akcionāres statusā un kad tas notiek valsts varas nesējas statusā. Saskaņā ar šīs iestādes viedokli šāds kritērijs ir subjektīvs un ar to ir viegli manipulēt.
- 56 Otrā pamata otrajā daļā Komisija vispirms uzskata, ka Vispārējā tiesa nav mēģinājusi noskaidrot, vai Francijas valsts īstenotā rīcība ir līdzīga privāta ieguldītāja rīcībai, jo tās analizē tika ņemta vērā nevis Likumā Nr. 97-1026 paredzētā “īsā shēma”, bet gan “garā shēma”, kas vispirms ietvertu summas bez nodokļa iekļaušanu postenī “Kapitālieguldījumi”, pēc tam lūgumu *EDF* samaksāt attiecīgo uzņēmumu ienākuma nodokli par neto aktīvu izmaiņām un visbeidzot – papildu kapitālieguldījuma samaksātās nodokļa summas apmērā veikšanu.
- 57 Taču saskaņā ar Komisijas viedokli viena vai otra procesa izvēle nav nenozīmīga, jo “garās shēmas” gadījumā valsts budžetam tiek garantēta pārskatāmība, bet šajā lietā piemērotās “īsās shēmas” gadījumā iesaistītie līdzekļi tiek novirzīti ārpus jebkādas budžetāras disciplīnas. Tādējādi tiekot apdraudēta vienlīdzīga nodokļu uzlikšana, jo *EDF* esot guvusi labumu no īpašas attieksmes bez jebkādas pārskatāmības.
- 58 Otrkārt, Komisija Vispārējai tiesai pārmet, ka tā nav ņēmusi vērā vajadzību noteikt atskaites privāto ieguldītāju, jo judikatūrā ir paredzēta reāla tirgus ekonomikā eksistējoša salīdzinājuma kritērija definēšana. Saskaņā ar šīs iestādes teikto Tiesa no privātā ieguldītāja kritērija piemērojamības ir izslēgusi situācijas, kurās nepastāv reāls uzņēmējs, ar kuru varētu salīdzināt valsts rīcību.
- 59 Treškārt, Komisija uzskata, ka Francijas valsts rīcību nevarētu būt veicis privāts ieguldītājs, jo tam būtu bijis jāsamaksā uzņēmumu ienākuma nodoklis un tas to nebūtu varējis pārvēst kapitālā. Tikai valsts nodokļu administrācijas statusā rīcībā vēl esot varējusi būt attiecīgā naudas summa. Taču privātā ieguldītāja kritērija mērķis ir pārbaudīt, vai līdzīgos apstākļos būtu bijis iespējams veikt privātu ieguldījumu.
- 60 Ceturtkārt, Komisija uzskata, ka privātā ieguldītāja kritērija mērķis, kā to izprot Vispārējā tiesa, ir pārbaudīt visu valsts darbību no tās ienesīguma viedokļa, bet tas ļaujot valsts uzņēmumiem gūt labumu no sava īpašnieka statusa.
- 61 Otrā pamata trešajā daļā Komisija apgalvo, ka, ņemot vērā tikai šo ienesīguma aspektu un valsts iespēju izmantot savas valsts varas prerogatīvas, ar Vispārējās tiesas veikto analīzi tiek pārkāpts valsts un privāto uzņēmumu vienlīdzīgas attieksmes princips, radīti konkurences izkropļojumi, kas ir pretēji EKL 295. un 87. pantam, un nonākts pretrunā privātā ieguldītāja kritērija izvirzītajam mērķim. Šis kritērijs faktiski kļūstot par līdzekli, ar kuru tiek izslēgta atbalsta kvalifikācija attiecībā uz pasākumiem, kurus privāts ieguldītājs nevarētu īstenot.
- 62 Otrā pamata ceturtajā daļā Komisija vispirms apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav ievērojusi noteikumus par pierādīšanas pienākuma pāreju. Saskaņā ar tās teikto, kad visi pārējie valsts atbalsta pastāvēšanas noteikumi ir izpildīti, dalībvalstij, kas pamatojas uz privātā ieguldītāja kritērija izņēmumu, ir jāpierāda, ka ir izpildīti nosacījumi, kas noteikti šī izņēmuma akceptēšanai.
- 63 Taču neesot strīda par to, ka Francijas iestādes administratīvajā procesā minēja tikai ienesīguma prognozes, bet to apgalvojumu pamatošanai nebija iesniegti nekādi dati. Turklāt neviens no lietas materiāliem neesot liecinājis, ka Francijas valsts būtu plānojusi apmaiņā pret apstrīdēto atbrīvojumu no nodokļa saņemt potenciālu peļņu. Šādos apstākļos Komisija uzskata, ka no tās nevar prasīt, lai tā veiktu attiecīgā nodokļa atbrīvojuma pārbaudi minētā kritērija aspektā.

- 64 Otrkārt, Komisija atgādina, ka lēmuma valsts atbalsta jomā tiesiskums ir jāvērtē, pamatojoties uz informāciju, kāda varēja būt Komisijas rīcībā lēmuma pieņemšanas brīdī. Taču no iepriekš minētā izrietot, ka šajā brīdī Komisijas rīcībā nebija neviena pierādījuma, kas varētu liecināt par privāta ieguldītāja kritērija nozīmību.
- 65 *Iberdrola* atkārtoti Komisijas argumentus un attiecībā uz otrā pamata pirmo daļu piebilst, ka, piešķirot galveno lomu valsts izvirzītajam mērķim, Vispārējā tiesa esot ignorējusi atšķirības, kādas pastāv starp valsti akcionāri un valsti, kas darbojas valsts varas nesējas statusā. Tādējādi nevienlīdzība starp privāta uzņēmuma rīcībā esošiem līdzekļiem un valsts rīcībā esošiem līdzekļiem zūdot iespējamās izvirzīto mērķu saplūšanas dēļ.
- 66 *Iberdrola* precizē, ka neviens privāts uzņēmums nevar noteikt noteikumus, kuriem ir pakļauta nodokļa uzlikšana, un uzskata, ka, tā kā saimnieciska darbība ietver preču vai pakalpojumu piedāvāšanu konkrētā tirgū, varas īstenošana nodokļu jomā šajā darbībā neietilpst. *Iberdrola* piebilst, ka tas, ka valstij tiek aizliegts tai nodokļu jomā esošo varu izmantot valsts uzņēmumu labā, nerada nekādu diskrimināciju, jo valsts tāpat var veikt kapitālieguldījumu.
- 67 Runājot par otrā pamata otro daļu, *Iberdrola* precizē, ka, ja Francijas valsts būtu iekasējusi nodokli un to pēc tam ietvērusi savā budžetā, nav zināms, vai tā būtu veikusi apstrīdētās summas ieguldījumu *EDF* kapitālā, jo lēmuma par šādu ieguldījumu īstenošanas procedūras, kontroles un strīdu izšķiršanas būtu bijušas citādākas nekā tās, kas piemērojamas apstrīdētajai atbrīvošanai no nodokļa.
- 68 Runājot par otrā pamata trešo daļu, *Iberdrola* apgalvo, ka akcionāra darbību nošķiršana no tām, kas ietilpst valsts varas īstenošanas prerogatīvās, ir domāta, lai novērstu interešu konfliktus un saglabātu uzņēmumiem vienlīdzīgas iespējas. Taču Vispārējās tiesas domu gājiens ļautu dalībvalstīm izmantot savas prerogatīvas, lai atbrīvotu valsts uzņēmumus no zināmiem pienākumiem, kādi ir privātiem uzņēmumiem.
- 69 EBTA Uzraudzības iestāde atkārtoti Komisijas un *Iberdrola* argumentus. Runājot par otrā pamata pirmo daļu, tā uzskata, ka dalībvalsts nodomi nebūtu jāņem vērā, pat ja tos varētu noteikt precīzi. Pamatojoties uz objektīviem un pārbaudāmiem kritērijiem, esot jānosaka, vai valsts ir rīkojusies valsts varas nesējas statusā vai privāta ieguldītāja statusā.
- 70 EBTA Uzraudzības iestāde norāda, ka valsts iekasē nodokļus, īstenojot valsts varu, un tā uzskata, ka tāpēc atteikšanās no nodokļu parāda tiek veikta šajos pašos ietvaros. Šādu valsts rīcību nevarot salīdzināt ar privāta ieguldītāja rīcību.
- 71 Runājot par otrā pamata otro daļu, EBTA Uzraudzības iestāde uzsver, ka *EDF* parāds Francijas valstij bija nevis komerciāls vai līgumtiesisks, bet gan nodokļu parāds. Saskaņā ar minētās Uzraudzības iestādes viedokli Vispārējai tiesai tā vietā, lai salīdzinātu subjektīvi fiktīvu Francijas valsts rīcību ar hipotētiska privāta ieguldītāja rīcību, šis valsts reālā rīcība esot bijusi jāsalīdzina nevis ar kreditora, bet gan ar tirgū pastāvoša ieguldītāja rīcību.
- 72 EBTA Uzraudzības iestāde precizē, ka finanšu krīze ir apliecinājusi, ka šādās situācijās ir jāpiemēro skaidrs un viegli īstenojams kritērijs, kas pamatots ar objektīviem faktoriem, kurus ir iespējams pārbaudīt tiesā. Taču Vispārējās tiesas izvēlēta pieeja šai prasībai neatbilstot.
- 73 Runājot par otrā pamata ceturto daļu, EBTA Uzraudzības iestāde uzsver, ka Vispārējās tiesas noteiktā pierādīšanas pienākuma maiņa iestādes, kurām ir uzdots pārbaudīt valsts atbalstu, nostāda sarežģītā situācijā, jo tās lēmumus var pieņemt, tikai pamatojoties uz to rīcībā esošo informāciju. Komisija nevarētu pēc savas iniciatīvas piemērot privāta ieguldītāja kritēriju.

74 *EDF* un Francijas Republika lūdz noraidīt otro apelācijas pamatu. It īpaši saskaņā ar *EDF* un Francijas Republikas teikto Vispārējā tiesa pamatoti ir spriedusi, ka šajā lietā bija piemērojams privātā ieguldītāja kritērijs un ka, uzreiz noraidot šo kritēriju, Komisija nebija izpildījusi tai noteiktos procesuālos pienākumus.

Tiesas vērtējums

75 Komisija, EBTA Uzraudzības iestāde un *Iberdrola* Vispārējai tiesai būtībā pārmet, ka tā šajā lietā ir pārbaudījusi privātā ieguldītāja kritērija piemērojamību, pirmkārt, šajā ziņā ņemot vērā Francijas valsts izvirzīto mērķi, kad tā veica apstrīdēto pasākumu, otrkārt, sajaucot lomas, kādas ir valstij akcionārei un valstij, kad tā īsteno savas pilnvaras nodokļu jomā, treškārt, pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes pret valsts un privātiem uzņēmumiem principu un, ceturtkārt, pārkāpjot noteikumus par pierādīšanas pienākuma pāreju.

76 No judikatūras izriet, ka pasākums, kas tiek veikts ar valsts līdzekļiem un nostāda uzņēmumu, kas no tā gūst labumu, finansiāli izdevīgākā situācijā nekā tā konkurentus, un kas tāpēc izkropļo vai draud izkropļot konkurenci un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, nevar uzreiz tikt atbrīvots no kvalificēšanas par “atbalstu” EKL 87. panta izpratnē minētās valsts izvirzīto mērķu dēļ (šajā ziņā skat. 1999. gada 19. maija spriedumu lietā C-6/97 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-2981. lpp., 15. punkts; 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā C-156/98 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-6857. lpp., 25. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2011. gada 9. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P *Comitato “Venezia vuole vivere”* u.c./Komisija, Krājums, I-4727. lpp., 94. punkts un tajā minētā judikatūra).

77 Tik tiešām, šīs tiesību normas 1. punktā valsts iejaukšanās pasākumi netiek nošķirti atkarībā no to iemesliem vai mērķiem, bet gan tiek definēti atbilstoši to sekām (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Comitato “Venezia vuole vivere”* u.c./Komisija, 94. punkts un tajā minētā judikatūra).

78 Tomēr no pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka nosacījumi, kuriem ir jāatbilst pasākumam, lai to varētu kvalificēt par “atbalstu” EKL 87. panta izpratnē, nav izpildīti, ja valsts uzņēmums, kas saņem labumu, tādu pašu labumu kā to, kas ir nodots tā rīcībā no valsts līdzekļiem, varētu saņemt apstākļos, kas atbilst parastiem tirgus apstākļiem, un šis novērtējums valsts uzņēmumu gadījumā principā notiek, piemērojot privātā ieguldītāja kritēriju (šajā ziņā skat. 1991. gada 21. marta spriedumu lietā C-303/88 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-1433. lpp., 20. punkts; 2002. gada 16. maija spriedumu lietā C-482/99 Francija/Komisija, *Recueil*, I-4397. lpp., 68.–70. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Comitato “Venezia vuole vivere”* u.c./Komisija, 91. punkts un tajā minētā judikatūra).

79 It īpaši no judikatūras izriet, ka, lai novērtētu, vai to pašu pasākumu parastos tirgus apstākļos būtu veicis privāts ieguldītājs, kas ir situācijā, kura būtu vistuvākā valsts situācijai, vērā ir jāņem tikai priekšrocības un pienākumi, kas ir saistīti ar valsts situāciju akcionāres statusā, izslēdzot tos, kas ir saistīti ar tās valsts varas nesējas statusu (šajā ziņā skat. 1986. gada 10. jūlija spriedumus lietā 234/84 Beļģija/Komisija, *Recueil*, 2263. lpp., 14. punkts, un lietā 40/85 Beļģija/Komisija, *Recueil*, 2321. lpp., 13. punkts, kā arī 1994. gada 14. septembra spriedumu apvienotajās lietās no C-278/92 līdz C-280/92 Spānija/Komisija, *Recueil*, I-4103. lpp., 22. punkts, un 2003. gada 28. janvāra spriedumu lietā C-334/99 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-1139. lpp., 134. punkts).

80 No tā, kā pamatoti apgalvo Komisija, EBTA Uzraudzības iestāde, kā arī *Iberdrola* un kā Vispārējā tiesa ir nolēmusi pārsūdzētā sprieduma 223.–228. punktā, izriet, ka ir jānošķir valsts kā uzņēmuma akcionāres loma, no vienas puses, un valsts loma valsts varas nesējas statusā, no otras puses.

81 Tādējādi privātā ieguldītāja kritērija piemērojamība galu galā ir atkarīga no tā, ka attiecīgā dalībvalsts piešķir ekonomiskas priekšrocības tai piederošam uzņēmumam akcionāres statusā, nevis valsts varas nesējas statusā.

- 82 No tā izriet, ka, ja dalībvalsts administratīvajā procesā atsaucas uz minēto kritēriju, tai šaubu gadījumā ir jāpārbauda un ar objektīviem un pārbaudāmiem pierādījumiem jāpierāda, ka īstenotais pasākums izriet no tās kā akcionāres statusa.
- 83 Šiem pierādījumiem ir skaidri jāapliecina, ka attiecīgā dalībvalsts pirms vai vienlaikus ar ekonomiskās priekšrocības piešķiršanu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Francija/Komisija, 71. un 72. punkts) ir pieņēmusi lēmumu ar faktiski īstenoto pasākumu veikt ieguldījumu kontrolētajā valsts uzņēmumā.
- 84 Šajā ziņā it īpaši tiek prasīti pierādījumi, kas apliecina, ka šis lēmums ir pamatots ar ekonomiskiem vērtējumiem, kas ir salīdzināmi ar tiem, ko konkrētās lietas apstākļos pirms minētā ieguldījuma veikšanas būtu licis izstrādāt saprātīgs privāts ieguldītājs, kurš ir iespējami vistuvākā situācijā tai, kādā ir minētā dalībvalsts, lai noskaidrotu šāda ieguldījuma ienesīgumu nākotnē.
- 85 Savukārt ekonomiskie vērtējumi, kas ir veikti pēc minētās priekšrocības piešķiršanas, retrospektīvs konstatējums par attiecīgās dalībvalsts veikta ieguldījuma faktisko ienesīgumu vai vēlāki pamatojumi faktiski veiktās rīcības izvēlei nav pietiekami, lai tiktu pierādīts, ka šī dalībvalsts pirms vai vienlaikus ar šo piešķiršanu ir pieņēmusi šādu lēmumu akcionāres statusā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Francija/Komisija, 71. un 72. punkts).
- 86 Ja attiecīgā dalībvalsts Komisijai iesniedz prasītā rakstura pierādījumus, šai pēdējai ir jāveic visaptverošs novērtējums, ņemot vērā ne tikai šīs dalībvalsts iesniegtos pierādījumus, bet arī visus citus pierādījumus, kas ir būtiski lietā, tai ļaujot noteikt, vai attiecīgais pasākums ir minētās dalībvalsts kompetencē akcionāres statusā vai valsts varas nesējas statusā. Šajā ziņā, kā Vispārējā tiesa ir spriedusi pārsūdzētā sprieduma 229. punktā, nozīme it īpaši ir šī pasākuma raksturam un priekšmetam, apstākļiem, kādos tas tiek veikts, kā arī izvirzītajam mērķim un minētajam pasākumam piemērojamiem noteikumiem.
- 87 Tādējādi šīs lietas apstākļos Vispārējā tiesa pamatoti ir nospriedusi, ka Francijas valsts izvirzītais mērķis prasītajā kopējā novērtējumā bija ņemams vērā, lai noteiktu, vai minētā valsts tiešām bija rīkojusies akcionāres statusā un vai tāpēc šajā lietā bija piemērojams privātā ieguldītāja kritērijs.
- 88 Par jautājumu, vai privātā ieguldītāja kritērija piemērojamību šajā gadījumā varētu noraidīt tikai tāpēc, ka Francijas valsts izmantotajiem līdzekļiem bija nodokļu raksturs, ir jāatgādina, ka EKL 87. panta 1. punktā ir paredzēts, ka ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko jebkādā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm (skat. iepriekš minēto 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā Vācija/Komisija, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 89 Turklāt, kā ir norādīts šī sprieduma 78. punktā, privātā ieguldītāja kritērija piemērošana ir paredzēta, lai noteiktu, vai jebkādā formā piešķirtā ekonomiskā priekšrocība no valsts līdzekļiem valsts uzņēmumam tās ietekmes dēļ var radīt vai draudēt radīt konkurences izkropļojumus un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 90 Tādējādi šī tiesību norma un šis kritērijs ir paredzēti, lai novērstu, ka ar valsts līdzekļiem valsts uzņēmums tiktu nostādīts finansiāli izdevīgākā situācijā par tā konkurentiem (šajā ziņā skat. 1994. gada 15. marta spriedumu lietā *C-387/92 Banco Exterior de España, Recueil*, I-877. lpp., 14. punkts, un iepriekš minēto 1999. gada 19. maija spriedumu lietā Itālija/Komisija, 16. punkts).
- 91 Taču priekšrocību saņēmēja valsts uzņēmuma finansiālā situācija ir atkarīga ne tikai no tā, kā šī priekšrocība ir piešķirta neatkarīgi no tās rakstura, bet arī no tā, kāda ir summa, kas galu galā tam tiek piešķirta. Vispārējā tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, ir koncentrējusi privātā ieguldītāja

kritērija piemērojamības analīzi uz *EDF* finansiālās situācijas uzlabošanu, ievērojot elektrības tirgus atvēršanu konkurencei, un uz attiecīgā pasākuma ietekmi uz konkurenci, nevis uz Francijas valsts izmantoto līdzekļu nodokļu raksturu.

- 92 Tāpēc no visa iepriekš minētā izriet, ka, ņemot vērā EKL 87. panta 1. punkta un privātā ieguldītāja kritērija mērķus, ekonomiska priekšrocība, pat ja tā ir piešķirta no nodokļa rakstura līdzekļiem, ir jānovērtē, it īpaši ņemot vērā privātā ieguldītāja kritēriju, ja konkrētajā gadījumā nepieciešamā visaptverošā novērtējuma beigās tiek noskaidrots, ka attiecīgā dalībvalsts, lai gan tā ir izmantojusi šādus valsts varas rīcībā esošus līdzekļus, tomēr ir piešķirusi minēto priekšrocību tai piederoša uzņēmuma akcionāres statusā.
- 93 No tā izriet, ka ar Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 250. punktā izdarīto konstatējumu, ka Komisijas pienākums pārbaudīt, vai valsts kapitālu ir ieguldījusi apstākļos, kas atbilst parastiem tirgus apstākļiem, faktiski pastāv neatkarīgi no tā, kādā veidā valsts kapitālu ir ieguldījusi, nav pieļauta nekāda kļūda tiesību piemērošanā.
- 94 Runājot par Komisijas, EBTA Uzraudzības iestādes un *Iberdrola* argumentu, ka privāts ieguldītājs līdzīgos apstākļos nebūtu varējis veikt tādu ieguldījumu, kādu veica Francijas valsts, jo tam vispirms būtu bijis jāsamaksā nodoklis un tikai minētās valsts rīcībā nodokļu administrācijas statusā vēl varēja būt šim nodoklim atbilstošas naudas summas, ir jānorāda, ka, pirmkārt, saistībā ar attiecīgo grāmatvedības darījumu minētais nodoklis būtu jāmaksā tieši privātajam uzņēmumam, kas ir *EDF* situācijā, nevis tās akcionāram.
- 95 Šajā gadījumā privātā ieguldītāja kritērija piemērošana tāpēc būtu ļāvusi noteikt, vai privāts akcionārs varētu līdzīgos apstākļos ieguldīt naudas summu, kas ir vienāda ar nesamaksāto nodokli, uzņēmumā, kas ir *EDF* situācijai līdzīga situācijā.
- 96 Otrkārt, kā Vispārējā tiesa arī ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 275. un 276. punktā, iespējamās atšķirības starp izmaksām, kas rodas privātam ieguldītājam, un izmaksām, kas rodas ieguldītājam valstij, neliedz piemērot privātā ieguldītāja kritēriju. Šis kritērijs faktiski tieši ļauj noteikt, vai pastāv šāda atšķirība, un to ņemt vērā, izvērtējot, vai ir izpildīti ar minēto kritēriju noteiktie nosacījumi.
- 97 No tā izriet, ka pretēji Komisijas, EBTA Uzraudzības iestādes un *Iberdrola* apgalvotajam Vispārējās tiesas veiktajā analīzē nav pārkapts valsts un privāto uzņēmumu vienlīdzīgas attieksmes princips, tā nerada konkurences izkropļojumus un nav pretrunā privātā ieguldītāja kritērija piemērošanas mērķim.
- 98 Tāpēc, uzskatot, ka privātā ieguldītāja kritēriju var piemērot arī gadījumā, kad ir izmantoti nodokļu rakstura līdzekļi, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.
- 99 Ir jāpiebilst, ka ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa nav iepriekš izlēmusi ne jautājumu par šī kritērija piemērojamību šajā lietā, ne arī, kā tā ir norādījusi šī sprieduma 283. punktā, jautājumu par šī kritērija iespējamās piemērošanas iznākumu.
- 100 It īpaši, pārbaudot tikai to, vai privātā ieguldītāja kritērija piemērojamība varēja tikt izslēgta tikai tāpēc, ka Francijas valsts bija izmantojusi nodokļu rakstura līdzekļus, Vispārējā tiesa nekādi nav izdarījusi analīzi, kas ļautu dalībvalstīm šī kritērija piemērošanā ņemt vērā priekšrocības un pienākumus, kas saistīti ar to valsts varas nesēju statusu vai subjektīviem un manipulācijām pakļautiem pierādījumiem.
- 101 Runājot par to, vai šajā lietā bija jānosaka atsaucē ieguldītājs, ir jānorāda, ka judikatūra, uz kuru šajā ziņā pamatojas Komisija, EBTA Uzraudzības iestāde un *Iberdrola*, attiecas uz situāciju, kad nepastāv nekādas iespējas salīdzināt valsts uzņēmuma situāciju ar tāda privāta uzņēmuma situāciju, kurš nedarbojas rezervētā nozarē (šajā ziņā skat. 2003. gada 3. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-83/01 P, C-93/01 P un C-94/01 P *Chronopost u.c./Ufex u.c., Recueil*, I-6993. lpp., 38. punkts).

- 102 Taču Komisija, EBTA Uzraudzības iestāde un *Iberdrola* neapgalvo, ka nav iespējams salīdzināt *EDF* situāciju ar tāda privāta uzņēmuma situāciju, kas darbojas tādās darbības nozarēs, kas ir identiskas tām, kurās darbojas *EDF*. Turklāt no šīs pašas judikatūras izriet, ka šāda salīdzinājuma veikšanai ir jāveic novērtējums, atsaucoties uz pieejamiem objektīviem un pārbaudāmiem pierādījumiem.
- 103 Turklāt privātā ieguldītāja kritērijs – pretēji Komisijas un EBTA Uzraudzības iestādes apgalvotajam – nav izņēmums, kas būtu piemērojams tikai pēc dalībvalsts lūguma, kad ir izpildīti EKL 87. panta 1. punktā minētie ar kopējo tirgu nesaderīga valsts atbalsta jēdziena elementi. Faktiski no šī sprieduma 78. punkta izriet, ka šis kritērijs, kad tas ir piemērojams, ir viens no faktoriem, kas Komisijai ir jāņem vērā, lai konstatētu šāda atbalsta esamību.
- 104 Tādējādi, kad izrādās, ka privātā ieguldītāja kritērijs varētu būt piemērojams, Komisijai ir jālūdz attiecīgajai dalībvalstij tai sniegt visu būtisko informāciju, kas tai ļauj pārbaudīt, vai šī kritērija piemērojamības un piemērošanas nosacījumi ir izpildīti, un tā var atteikties pārbaudīt šādu informāciju tikai tad, ja iesniegtie pierādījumi ir savākti pēc lēmuma veikt attiecīgo ieguldījumu pieņemšanas.
- 105 Šī sprieduma 83.–85. punktā faktiski jau ir norādīts, ka privātā ieguldītāja kritērija piemērošanā nozīme ir tikai brīdī, kad tiek pieņemts lēmums veikt ieguldījumu, pieejamajai informācijai un paredzamajām attīstības tendencēm. Tas tā it īpaši ir tad, ja – kā šajā lietā – Komisija pārbauda valsts atbalsta pastāvēšanu attiecībā uz ieguldījumu, par ko tai nav paziņots un ko attiecīgā dalībvalsts jau ir veikusi brīdī, kad Komisija īsteno savu pārbaudi.
- 106 Ievērojot visu iepriekš minēto, otrais pamats ir noraidāms.

Par pirmo pamatu – faktu sagrozišanu

- 107 Komisija būtībā uzskata, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi pierādījumus, uzskatot, ka Francijas Republika ar apstrīdētā pasākuma palīdzību ir pārvērtusi kapitālā nodokļu parādu. Saskaņā ar Komisijas viedokli Francijas Republika ar šo pasākumu ir piešķirusi *EDF* atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa. Taču, kā apgalvo Komisija, atbrīvojuma no nodokļa gadījumā privātā ieguldītāja kritērijam nav nozīmes.
- 108 Tomēr otrā pamata izskatīšanā tika konstatēts, ka tad, ja dalībvalsts tai piederošam uzņēmumam piešķir ekonomiskas priekšrocības, minētās priekšrocības piešķiršanai izmantotā veida nodokļu raksturs nevar uzreiz liegt privātā ieguldītāja kritērija piemērojamību. No tā *a fortiori* izriet, ka attiecīgās dalībvalsts izvēlētajam rīcības veidam nav nozīmes minētā kritērija piemērojamības izvērtēšanā.
- 109 Šādos apstākļos apgalvotā Vispārējās tiesas pieļautā faktu sagrozišana, pieņemot, ka tā būtu pierādīta, nekādā ziņā nevarētu ietekmēt pārsūdzētā sprieduma pamatotību. No tā izriet, ka pirmais pamats ir noraidāms kā neefektīvs.
- 110 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 111 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz šī paša reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā *EDF* ir prasījusi piespriezt Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai pēdējai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- ¹¹² Atbilstoši Reglamenta 69. panta 4. punkta pirmajai daļai, kas ir piemērojama apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, Francijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.
- ¹¹³ Atbilstoši Reglamenta 69. panta 4. punkta otrajai daļai, kas ir piemērojama apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, EBTA Uzraudzības iestāde sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.
- ¹¹⁴ Reglamenta 69. panta 4. punkta trešajā daļā, kas ir piemērojama apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, ir paredzēts, ka Tiesa var nolemt, ka personām, kas iestājušās lietā, savi tiesāšanās izdevumi jāsedz pašām. Šī tiesību norma ir jāpiemēro attiecībā uz *Iberdrola*.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) **Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **EBTA Uzraudzības iestāde, Francijas Republika un *Iberdrola SA* sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

[Paraksti]